

Szerkesztőségi Iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-és szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÄUER LAJOS.

Nagybeeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 262. szám.

Szerda, november 17.

Előfizetési árak:
Égész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12
Negyedévre ———— 6
Egy hónapra ———— 2
— Egyes szám ára 3 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppapok kivételével
minden nap délután 5 órakor.

A készfizetések.

— november 17.

(Sz. 7.) A politikai válság megoldására irányuló törekvéseknek egyik főpontja tudvalevőleg a készfizetések felvétele.

A békét óhajító jelenlegi parlamenti többség is honorálja a válság megoldását célzó programnak ezt a pontját amint ismeretes, hajlandó olyan kormányt támogatni, amely az önálló magyar jegybank helyett egyelőre a készfizetések felvételét biztosítja az országnak. S miután kilátás van arra, hogy a korona az erre vonatkozó követelés elől nem fog elzárkózni, remélhetjük, hogy Magyarország nemsokára a készfizető államok sorába fog lépni. Csodálatos dolog, hogy sem nálunk, sem pedig odaát Ausztriában nem igen rajonganak a készfizetések felvételéért, sőt a Lajtán tuli szomszédunk meggyúsítani törekszik ez irányú törekvésünket. Ausztriában állítólag attól tartanak, hogy az obligatoris készfizetések nyomában Magyarországon könnyen támadható válság náluk is éreztetni fogja hatását. A valódi ok pedig az, hogy az osztrákok kézzel-lábbal dolgoznak minden ellen, ami Magyarországot közelebb viszi a gazdasági önállóság felé.

Nálunk hosszú időn át sóvárogtak a készfizetések felvétele után. Amióta azonban a bankkérdés nyomult előtérbe, azóta a készfizetések felvételét másodrangú kérdésnek tekintik. Ez azonban határozottan téves felfogás. Kétségtelen ugyanis, hogy a készfizetések felvétele különös gazdasági előnyökkel biztosít Magyarországnak és ahoz elsődrendű gazdasági érdekeink fűződnek. A készfizetések felvétele államkötvényeinket aranycímletekké alakítja át, ami azoknak értéküket kedvezően fogják befolyásolni; váltóink a külföldön aranyváltókká válnak s ezáltal a nemzetközi fizetési és kereskedelmi forgalomba magunknak fokozott keresletet biztosítanak. A készfizetések felvétele emelni fogja gazda-

sági hitelünket s tekintélyünket a világgazdaságban, mely körülmény a külfölddel való kereskedelmi összeköttetésünkre fog eredményesen hatni.

Ausztriában főleg avval érvelnek a készfizetések felvétele ellen, hogy eladósodott állam vagyunk, fizetési mérlegünk passzív, amely körülmény a készfizetések fentartását előreláthatólag lehetetlenné teszi. Nos, ezen érvelést máris megdöntötte a gyakorlat. Dacára annak, hogy az Osztrák-Magyar Bank törvényes kötelezettség nélkül is, a nála bemutatott bankjegyeket kívánatra mindenkor aranyra beváltotta, — tehát készfizető bank szerepét játszotta, — a bank aranykészlete évről-évre lényegesen gyarapodott. Jegybankunk aranygazdasága fényesen igazolja, hogy a készfizetések felvételének minden anyagi biztosítéka megvan. Bankjegyeink aranyfedezete a két államkormány aranybirtokának hozzászámlálásával meghaladja a száz százalékot.

A készfizetések felvétele egyszerű törvényes intézkedéssel érhető el, mely az Osztrák-Magyar Banknak felfüggesztett 83. §-át hatályba helyezi, vagyis, amely a bankot bankjegyeinek törvényes ércpénzre való beváltására kötelezi. A múlt tanulságai csupán még arra intenek bennünket, hogy a vonatkozó törvényes intézkedés körül kellő elővigyázattal járjunk el, nehogy ki legyünk szolgáltatva az osztrák kormány kénye-kedvének.

A király a gör. keleti román kongresszus ellen. A magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a hivatalos lapban a következő értesítést teszi közzé:

Ő császári és apostoli királyi felségének Bécsben, 1909. évi november 11-én kelt legfelső elhatározásával a görög keleti román egyház 1909. évi október 1-14-ére összehívott kongresszusának hitoktatás nyelvét szabályozó 1898. évi 106.267. és 144.347. sz. és az 1909. évi 34.003. számú miniszteri rendeletekkel szemben kimondott 187. sz. alatt kelt abbéli határozatát, mely szerint nem járulhat hozzá ahhoz, hogy az állami elemi népiskolák felsőbb osztályaiban, a hit főbb tételei és az ismertebb

imák magyar nyelven is adassanak elő; egyszerűsítandó a kongresszus megtöltésére a metropolitában levő összes román görög keleti lelkésznek, bármely minőségben és hivatalban lennének, hogy egyházi és iskolai ügyekben s különösen a hitoktatás ügyében más, az egyházon kívül álló hatóságtól eredő rendeleteket és intézkedéseket fogadjanak és végrehajtsanak és amely intézkedéseitől való eltérést vétségnek minősítik, mely fejelemi eljárást von maga után, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter előterjesztése alapján, legfelsőbb felügyeleti jogánál fogva, megsemmisíteni méltóztatott.

HIREK.

Tájékoztató.

A fűrdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeltől 6 óráig kezdve az újak részére nyitva van; *hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 1/2 óráig délután.* Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig újak részére is. *Védőhölgyek részére minden nap déltől 1/2 óráig délután.* A kádfűrdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Szombaton délután deákok számára a medencefűrdő nyitva. (903)

A Torontá vármegyei Magyar Közművelődési Egyesület munkásgimnáziumának november havi előadásai a következő napokon lesznek:

November 18: 8-9-ig Fizika, 9-10-ig Gazdasági földrajz.
November 23: 8-9-ig Művelődéstört., 9-10-ig Egészségtan.
November 25: 8-9-ig Fizika, 9-10-ig Gazdasági földrajz.
November 30: Egészségtan, 9-10-ig Gazdasági földrajz.

November 18. Megyei állandó vál. ülés.
November 19. Rendkívüli megyei közgyűlés.
November 18., 19., 20., 21. Országos vásár.
November 21. A Nógrádi-kiállítás megnyitása.
November 22. Városi közgyűlés.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatási miniszter Lehoczky Mária kisselmeczi ág. ev. elemi iskolai tanítónőt a franzfeldi áll. elemi iskolához rendes tanítónővé kinevezte.

— **Erzsébet királyné emléke.** A nagybeeskereki központi állami elemi népiskola díszes boldogult Erzsébet királyné emlékére iskolai ünnepélyt tart a következő sorrenddel: fél 9 órakor istentisztelet, 9 órakor a 7-ik számú tanteremben: 1. Himnusz. 2. Erzsébet királyné, Minke B.-től, szavalja Leslyanszki Katalin V. o. t. 3. Könyörgés, Móra S.-től, szavalja Kende Sarolta III. o. t. 4. Emlékbeszéd, tartja Dienstl Emilia tanítónő. 5. Eltávozás, éneklő az intézet énekkara. 6. Nagyasszonyunk halva, Torkos L.-től, szavalja Hevesi Erzsébet VI. o. t. 7. A gödöllői erdő, Pósatól, szavalja Slesinger Margit IV. o. t. 8. Volt egyszer egy királyné, Szabolcska M.-től, szavalja Zsembery Vilma V. oszt. tanuló. 9. Erzsébet napján, Minke B.-től, szavalja Kretovics Sarolta IV. o. t. 10. Induló.

A „TORONTÁL” tárcája.

A félénk.

Félnékségem, a nőkel szemben, mondta Jaques Louvel, tizennyolc éves koromban a legostobább kalandba ugratott, mely azonban mégis pompásan végződött. Villamosra ültem. Összeütkezés történt... Üvegcsörömpölés, sikoltozások, összeverődések.

Egy nő volt a karjaimban, kit felemelek, gyámolított és egy bérkocsisoz vezeték. A veszély annyira megzavarta, hogy erősen meg volt róla győződve, hogy az életét mentettem meg s olyan szilárdul ragaszkodott ehhez a hitéhez, hogy végre át kellett neki adnom a névjegyemet, hogy a férje eljöhessen köszönetet mondani nekem. Nem a férj állított be azonban hozzám, de ő maga.

— Az izgalom, mondta, rá nézve végzetesek. Jobbnak tartottam elhallgatni a férjem előtt azt a balesetet és illendőbbnek egyszerűsítandó, hogy személyesen köszönjem meg önnek a nagy szolgálatot, melyet nekem tett.

— Oh, asszonyom! — tiltakoztam, nagyon könnyű szolgálat, melyet az én helyemben bárki más...

— Csalódik ön! szavított felbe. Ön nélkül halálra morzsolt, megsemmisített volna a kocsi. Ön nem is tudja, hogy az ön nagylelkű segítsége nélkül bizonyára kifocmodott volna a vállam, eltört volna a lábam!... Kételkedik benne?...

Erősítgettem ugyan, hogy távolról sem kételkedem, erőnek erejével megmutatta nekem,

ha nem is a vállát, mely sok mindenféle szövethé volt bebörtönözve, legalább a lábát s egy kis horzsolást mutatott a térde fölött.

— Látja! mondta diadalmasan. Látja!

Ennek a látása azonban, mint nagy veszélyből menekült ideges emberekkel történni szokott, ismét felújította még hevesebben nála az izgalmat, melyet akkor érzett. Nem volt ereje leereszteni a szoknyáját. Ajudozott s csak annyi ideje maradt, hogy a nyakamba kapaszkodjak.

— Oh, sóhajtott fel, hogy mutassam ki önnek a hálámát!

Ez a kimutatás olyan erősen a szívének fektet, hogy ugyanaz a félnékség, mely megátalhatott volna minden vállalkozásban, ép úgy nem engedte, hogy félre huzódjam.

Szerencsétlenségem csak a következő napokon kezdődött, mert szokássá vált nála, hogy újra meg újra visszatért. Imádtam karsu természet, tiszta szép arcvonásait. Csak egy kvalitása volt: a hála, ezt azonban végletekig vitte: kiemelhethetetlen hála, mely minduntalan újra született. Elhalmozott, agyongyötört vele a legkülönbözőbb nyilvánulásokban anélkül, hogy mást meritem volna tenni mint hűn fogadni őket.

Oda jutottam, hogy átkoztam a szerelmet, irigykedtem a trappista barátokra, sőt a mohamedán eunukokra is.

Lerázam az igát? Megpróbáltam. De a főveny által meglepett fűrdőzőhöz hasonlóan, minden erőfeszítés után egyre jobban süppedni láttam magamat. Borzasztó kibéküléseket nyertem vele és újabb követelések lettek az árai vere-segeimnek. Így kénytelen voltam nemcsak otthon fogadni a kedvesemet, de színházba s majd vendéglőbe is vinni őt magammal, sőt végre

rá kényszerített, hogy járjak el hozzá a férje távolléte alatt.

Gyászos esték! Mig ő remegve várt rám én a leghosszabb utat vettem, elkéstem, remélve isten tudja mit, forradalmat, özönvizet, földrendést. És ezer csinos nőcske, kikkel találkoztam, virágozta be kegyetlenül az utat, mely kinszenvedésemhez vezetett. Sójajtoztam utánuk, szemem kétségbeesetten tapadtak szépségeikre, kecskére, elánnnyira, hogy a képek, melyeket rólok megőriztem, nehéz pillanatokban segítségemre voltak.

Különösen egy nyulánk, szőke, ragyogó szépség vált álmodom, eszményképemé. Sokszor találkoztam vele a kedvesem lakásának a lépcsőjén is. A fölötté levő emeleten lakott és ez a közelség, a zongorája, melyet néha hallottam, lépteinek elfojtott zaja, szerencsés eredményeket szültek nálam, mit a kedvesem a saját érdemének tulajdonított.

Erről a csodás nőről kezdtem ábrándozni. Ebből az ábrándozásból meritettem aztán a bátorságot, hogy fellázadjak az én asszonyom ellen. Valami ostoba pörökedés volt a kezdet, melyet a félénk emberek bravurjával tulságig vittem... Jelenetek... komédiák... tragédiák!... távozni akarok... A kedvesem ellenszögül... Bezárja az ajtót!... Nos, kimegyek az ablakon!

Félemeleten voltunk. Kiugrom!... Me-nekülök!...

Ugy rémlett nekem, hogy kiugorva egy csomó ember közé estem, kik eltűntek az éjsötétjében. De én nem láttam, nem hallottam semmit. Csak egy gondolatom volt, hogy szabad, mentve vagyok!

— **Magyary Pál apátsága.** Közöltük már, hogy a király Magyary Pál pápai kamarás, nagybecskereki plébánost babocsai címzetes apátá nevezte ki. A babocsai apátság bencésrendű apátság volt Somogyvármegyében s a honfoglalás után keletkezett. A törökidő idején sok viszontagságon ment keresztül s 1555-ben Báthory Endre kezére került. A Báthory-család sokáig védelmezte a törökök ellen, de 1664-ben IV. ik Mohamed hatalmába ejtette s teljesen lerombolta. Az egykor virágzó apátság, amelyhez harminc falu tartozott, így elpusztult s ma már a romjai sincsenek meg, csupán a község áll, amely Somogyvármegye nagyatádi járásában fekszik s magyarok és horvátok lakta kis község.

— **A városi állandó választmány ülése.** Nagybecskerek városi állandó választmánya holnap délután 4 órakor ülést tart, a melyen a hétfői rendes havi közgyűlés elé kerülő tárgyakat készítik elő.

— **A munkásgimnáziumból.** A kultúregyesület munkásgimnáziumában tegnap este Králik László főgimn. tanár művelődéstörténeti, utána pedig Perl Mihály felső keresk. isk. tanár vegytani előadásait folytatta a hallgatóság élénk figyelme és tetszése mellett.

— **A Vhosz köréből.** Mint Szegedről jelentik, vasárnap délelőtt tartotta meg a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségének felügyelőbizottsága szokásos félévi ülését Szegeden, a szövetség hivatalos helyiségében. Az ülésen jelen voltak: Csányi János, a szegedi kereskedelmi és iparbank vezérigazgatója, Balla Jenő, Balassa József, Palócz László, Perjessy László, Szmolliény Nándor és Tömörkény István bizottsági tagok. A felügyelőbizottság ez alkalommal tartotta harmadéves ujjalalkulását és a bizottsági tagok egyhangú lelkesedése mellett elnöké ismét Csányi János választotta meg, ki hálára kötelező buzgalommal dolgozik a szövetség érdekében. Az elnök megköszönve a tagok bizalmát, ismét elfoglalta az elnöki széket és az újonnan választott bizottsági tagok sorában üdvözölte Balassa Józsefet. Ezután a bizottság a félévi könyv- és pénztárkezelést vizsgálta fölül és ezeket kifogástalan rendben találta. A szövetség vagyona: 118.342 kor. 41 fillér. Ezen összeg nagyrésze kamatozó értékpapírokban és a szegedi kereskedelmi és iparbank folyószámláján van elhelyezve. A segélyalapból ez év folyamán 1800 koronát utalványozott a szövetség beteg és állás nélküli hirlapíróknak. Végül a felügyelőbizottság javaslatot készített arra nézve, hogy mily módon lehetne a szövetség vagyonából 100.000 koronát a közgyűlés határozata értelmében költmenyezni.

— **Röser Ádám ünneplése.** Röser Ádám neve a magyar nemzeti kultúra történetében valóságos korszakot jelent, amelynek az értékét a délvidéki s különösen a torontali némettség, közvetve pedig az egész ország nagyra tartja. Az a kezdet, amelynek a megalapozója évekként ezelőtt Röser Ádám volt, nagyszabású jelentőséget kapott, az eredményei pedig nemzedékeken keresztül mutatkozni fognak. Ha a dél-

magyarországi némettség szellemi színvonalának emeléséről, a magyar nemzeti művelődés, a magyar nyelv és a magyar gondolat térfoglalásáról lesz szó, Röser Ádám neve lesz a kezdet, amely mindezeknek tartalmát fog adni.

A szeretet, a megbecsülés és a hála ünnepe ezért volt vasárnap olyan szép Gyertyáson, ahol egy öreg emberpár, Röser Ádám és neje Vuchetich Anna aranylakodalmát ülték. Karanfogva mentek el a templomba az ötven éves házasság ezen a szép vasárnapon a násznép és a mindenfelől összesereglett nagyszámú vendégek kíséretében. A templomban Röser Péter mondott misét, amely után az öreg házaspár az oltár elé lépett, hogy az egyházi áldásban részesüljön. A templomból az aranylakodalmak lakására vonultak az ünneplők, akik közül sokan jelentek meg Szegedről is. A lakáson először Rimanóczy Ferenc tanuló a gyertyamosi községi konviktus, Schultz Alajos tanuló a magyar nyelvtanítói konviktusának nevében szép köszönetet adta át a szegedi konviktusai növendékek ajándékát. Röser Ádám könyekig meghatva mondott köszönetet és hazaszeretetre buzdította a tanulókat. A gyertyamosi takarékpénztár üdvözlését Knopf Jakab titkár hozta el az intézet igazgatójának. Délben szükkörü lakoma volt, amelyen harmincan vettek részt. Az első felköszöntőt Knopf Jakab mondta, azonkívül beszéltek még Varga Gábor dr., Lippay György dr. és mások. Később felolvasták az üdvözléseket. Szegedről távirattal és levélben küldtek üdvözlőlevelet: a Klug-család, Hamar István, Homor László, Homor Ernő, Csonka Ferenc, Kátay Lajos, Szemerjay Károly, Oslay Jászai Géza, Turzán Antal a Kossuth-utcai gyertyamosi konviktus növendékei, Geszteri, Slosziarik Jánosné, Faragó Ödön dr., Fohsz György, Pálfi Dániel, Benke Elemér, Paleskó Otmár, Kárpáti Károly dr., Baity József, Kratochvil Péter, állami főgimnáziumi tanári testület és még igen sokan. Budapestről Kemper, a gyertyamosi konviktusban végzett növendékek közül Diener, Hoffmann, Gallert, Baisa, Zimmerman, Steiner, Kreszló, Temesvárról Neumanné, Radocsai, Ragyoczky, Orsováról Seyman, Rusz. Simontornyáról Görlichék.

— **Damjanich özvegye.** A szabadságharc hőstábornokának özvegye, Damjanich Jánosné ma tölti be életének kilenczvenedik esztendejét. Ebből az alkalomból Damjanichné testvérének gyermekei, Csernovics Sára, férjhezett Jeszenszky Imréné, Csernovics Roxán, férjhezett Végh Józsefné, Csernovics Diodor és Csernovics Agenor tegnap délelőtt háláadó istentiszteletre gyűltek össze a pesti szerb templomban, délután hat órakor pedig Végh Arthur kuriai bíró és neje ünnepi ebédet adtak a hőstábornok özvegyének tiszteletére.

— **Képviselőtestületi tagok választása Jarkovácson.** Mint lapunknak Jarkovácziól jelentik, ott ma volt a képviselőtestületi tagok választása, amely alkalommal megválasztották rendes tagoknak: Produlj Peját, Dradisics Zsivát, Radoszava Mitát, Mihajlov Ivánt, Vekecski Mirát, Rain Gyurát és póttagnak Maximirov Zsivát.

— **Katalin-ünnep.** A magyarországi cipész és csizmadia munkások szakszervezetének nagybecskereki helyi csoportja november 27-én a

Feketics-féle vendéglőben szavalással, humoros és műkedvelői előadással összekötött Katalin-ünnepet rendez. Az előadásokban szerepelnek: Dragon János, Beregszászi József, Beregszászi Józsefné, Schmidt József, Mayer György, Maurer Anna, Wittye Ferenc. Az előadást tánc követi.

— **A vizesdai gyilkosság.** A napokban egy nagyikindai jelentés alapján megirtuk, hogy Vizesdán Krajtor Tódor ottani lakost agyonlőtték s a tettest Bogdán Vazul személyében elfogták. Most azt jelentik nekünk Vizesdáról, hogy az áldozat nem Krajtor, hanem Bogdán Vazul volt, akit valószerűleg Krajtor lőtt le. Krajtor ugyan tagadja a tettet s szemtanúja sem volt a gyilkosságnak, mindazonáltal sok gyanúok ellene vall s ezért folytatják ellene a vizsgálatot.

— **Lépfene fellépése.** Torontálcserzébettlak község be. területének egy udvarán, szarvasmarhán lépfenét állapítottak meg. A fertőzött, valamint az azzal közvetlenül szomszédos udvarok zárátatát a hatóság elrendelte.

— **A visszatetsző szaga és ize következtében** oly nehezen bevehető csukamájolaj végre jó izü és könnyen emészthető állapotban kapható a híres „Scott-féle Emulsió”-ban, mely minden gyógyszer-tárban árusítatik. (3)

Sport.

× **A torontálvármegyei agarász- és lovas-egyesület.** mint már említettük, hétfőn este tartotta ez évi rendes közgyűlését Baich Iván báró elnöklésével a nagybecskereki kaszinó kistermében. A közgyűlésen jelen voltak: Csekonics Sándor gróf alelnök, Jankó Ágoston dr. Vinczevidy Ernő, Vécsey Tamás báró, Bobor Gyula, Magyar Károly dr., Mihálovich István, Gutsjahr Mihály, Gröber Gyula főhadnagy, Demkó István, Viszkidenszky Géza egyleti titkár stb. A közgyűlés megnyitása után mindenekelőtt betöltötték a Balás Iván halálával és Calm Oszkár százados távozásával az igazgatóságban megüresedett tagsági helyeket s beválasztották a főtiek helyébe az igazgatóságba Bobor Gyulát és Gregorich századost. Ezután az évi jelentés következett, amely az egyesület sikeres működéséről számolt be. Az évi jelentés kapcsán dr. Vinczevidy Ernő indítványára és Jankó Ágoston meleg pártolására egyhangulag elhatározta az egyesület, hogy ezentul minden év őszén rendez Nagybecskereken lóversenyt s ezzel felújítja a nálunk pangó lóverseny-sportot. Most a számadásokat tárgyalták le s megállapították a jövő évi költségvetést, végül pedig az agarászversenyre tették meg az intézkedéseket. Az agarász-versenyről, amely tegnap kezdődött Melenczén és holnap végződik be az aradáci hártárban, a verseny befejezte után számolunk be.

Nos, másnap otthon voltam, mikor egy ismeretlen ember állított be hozzám.

— Uram, — mondta — az ön hősies közbelépése az éjjel megfutamította a rablókat, akik meglámadtak a kapu előtt, hol a házmasterre várakoztam.

— Nagyon örülök, — mondtam. — De hogy tudta ön meg?

— Az ön nevét? Nagyon egyszerűen! Ön úgy szólván az égből pottyant le. De az ég itt nem lehetett más, mint a mi lakásunk fölötti erkély. Az én nőm ismeri némileg azt a fiatal nőt, ki ott lakik; nagyon csinos szöke szépség és én szívesen bókot mondanék önnek, ha nem félnék, hogy indiszkrét leszek.

— De hát ki ön? kérdeztem.

Megnevezte magát. A férj volt.

Ő azonban, anélkül, hogy ügyelne megdöbbenésemre, folytatta s biztosított hálájáról, egyuttal meghívott ebédre, hogy bemutasson a nejének, ki ég a vágytól, hogy köszönetet mondjon nekem. De hát nem volt-e már elég? Hogy visszavigyének, legyőzötten a kedvesemhez, kinek a fufangja diadalt ült s ki már bizonyosan borzasztó megtorlásokra készült. És a szörnyeteg nógatott, magával vitt. Körül néztem, mint az állat, mely csapdába került. Öngyilkosságról, gyilkosságról álmodoztam...

Hirtelen megint csöngettek az ajtómon.

A menekvés akkor jön néha, mikor legkevésbé várja az ember. Amint most az ajtót kinyitottam, egy furia, de minő bájos, furia képen jelent meg nekem. A kedves szökeség, az én ideálom, a lépeső napsugara, rohant be hozzám s magánkívül kiáltotta:

— Az ur azt merete mondani ennek a

férjnek, hogy én tölem ment ki! A szakácsnő fecsegett és most pletykálnak a házban! De hát jól tudja mindenki, hogy az ön kedvese a félmeletlen lakik. Én, mint fiatal özvegy, azonban nem türhetem, hogy ilyen dolgokba bele keverjenek!

— Félemelet! mondta a férj a félhomályból kilépve. De akkor, asszonyom, mit mer állítani?

— Hogy ön szarvakat visel barátom. A férj anélkül, hogy tovább firtatná a dolgot, fejére csapta a kalapját s méltóságosan távozott.

— Uram, ön megmentette az életemet, kvittek vagyunk! mondtam.

— Oh, asszonyom, mondtam ekkor a szöke szépségnek, minő szolgálatot tett nekem! Meghallgatta a történetemet. A haragja elszállt az érdeklődéstől, melylyel azt hallgatta. Mosoly nyílt az ajkán s jóindulattal tettem nekem ezt a szemrehányást:

— De badarság olyan félnéknek lenni! ... Az ön korában! ...

— Nem vagyok többé az! mondtam.

És az igaz is volt. Éreztem, hogy kigyógyultam véglegesen, hogy végre férfi lettem. Ezt csakhamar észre is vette a kicsike, mert már szabadkozott.

— No, no! Mi lelte?

— Az öröm! mondtam.

— De hát, ugyan mit gondol?

— Hálámat akarom magának nyilvánítani.

— Oh, igen, mondta ő. Hát így szokták azt!

Annyira nevetett, hogy a vállfüzője feszélyezte.

Jean Reibrach.

Schicht

Szarvasszappan

mindig
== a ==
legjobb!

967a-4.4

TÁVIRATOK

A válság.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál“ eredeti táv.) A mai nap hírei arra vallanak, hogy most már rövid idő alatt mégis csak dülőre jut a válság és sikerülni fog a kibontakozás. Hir szerint ugyanis megvan a végleges kibontakozási program, melyet a király a jövő héten szankcionálni fog s amelynek alapján az ország azután kikerül a hosszú, áldatlan zavarokból.

A kibontakozási program.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A tegnapi minisztertanács eredményéről kiszivárgó hírek szerint a kormány tegnap megállapodott a végleges kibontakozási programban. E program szerint a közös bank szabadalma meghosszabbítható valamely Magyarországra nézve kedvező nyilatkozattal és a készletek felvételével. A katonai kérdések az új véderőtörvény napirendre tűzésekor oldatnának meg az egykori szabadelvű párti kilences-bizottság programja alapján.

A miniszterelnök Bécsben.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök holnap délután Bécsbe utazik, ahol a király pénteken külön kihallgatáson fogadja. Ugyanaznap a miniszterelnök tárgyalni fog az osztrák kormánykörökkel is.

A döntés.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál“ ered. távirata.) Mint politikai körökben beszéltek, a jövő héten, valószínűleg csütörtökön ismét koronatanács lesz, a melyen megtörténik a döntés. A koronatanácsban ugyanis a király ki fogja jelenteni, hogy megadja hozzájárulását a kibontakozási programhoz, továbbá kijelenti azt is, hogy a kormány lemondását nem fogadja el, hanem megbizva a program alapján a további kormányzással.

Kristóffy a helyzetről.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál“ eredeti táv.) A bécsi „Reichspost“ mai számában Kristóffy József volt belügyminiszter nyilatkozik a helyzetről. Kristóffy kijelenti, hogy Kossuthéknak nincs talajuk az országban. A helyzet sokkal kedvezőbb Justhékra nézve, mert ők az önálló bank mellett az általános választójogot is követelik. Az a véleménye Kristóffynak, hogy az esetleges választásoknál a kooperált pártok el fognak bukni.

Meskó államtitkár felmentése.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál“ eredeti táv.) A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Meskó László igazságügyminiszteri államtitkárt állásától saját kérelmére felmentette.

Justhék.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál“ ered. táv.) A Justh-párt köréből eredő hírek szerint a Justh-párt szintén szótart fog intézni a nemzethez, melynek elkészítésével Holló Lajost bízták meg. Justhék azonban előbb bevárják az új kormány megalakulását és programjának kifejtését és csak azután adják ki a szótartot és egyúttal megkezdik a legkiméletlenebb harcot a kormány ellen.

A bécsi audienciák eredménye.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál“ ered. távirata.) Jól értesült bécsi forrásból eredő jelentés szerint a magyar minisztereknek, nevezetesen Wekerle Sándor miniszterelnök, Kossuth Ferenc kereskedelmi és Andrássy Gyula gróf belügyminiszternek legutóbbi bécsi királyi audienciájuk alkalmával sikerült a válságból való kibontakozást előmozdítani, illetve előkészíteni a talajt a kibontakozásra. A miniszterek audienciájának az eredménye az, hogy az uralkodónak most már semmi

kifogása nincsen az ellen, hogy a készletek felvételének a kérdése a monarchia két állámának e kérdésre vonatkozó szerződése alapján a kormányok által tárgyalassék. Hasonlóképpen nem képez akadályt a kibontakozásban a katonai kilences bizottság programjainak a megvalósítása sem. Ezzel szemben azonban konstatálni kell, hogy a király eddig még semmiféle olyan katonai követelésekhez nem járult hozzá, amelyek a kilences bizottság programját túlhaladják. Mint hírlik, a magyar kormány ugyanis a magyar század nyelvet követeli minden olyan ezred számára, melynek legénységét Magyarországból sorozzák be. Ennek a követelménynek a megadása két akadályba ütközik. Az első akadály a bécsi forrás szerint az, hogy ez a követelmény ellenkezik a dinasztikus érdekekkel, míg a második akadályt képezi az, hogy az uralkodó garanciát követel arra nézve, hogy amennyiben a jelenlegi kormány követeléseiből hozzájárul, a további nemzeti követelmények megszűnnek, vagyis biztosítani kívánja magát az ellen, hogy egy esetleges új kormány nem fog újabb nemzeti követelményekkel előállni. A biztosíték, melyet a követelmények megadásáért a magyar kormány az uralkodónak felajánlott, a pártfuzió. A terv ugyanis az, hogy a három eddig koalált párt egyesüljön egymással s az egyesült pártok kötelezzék magukat arra, hogy további nemzeti követelményekkel nem lépnek fel az uralkodóval szemben. Hir szerint az uralkodó a jelenlegi politikai viszonyok mellett nem tartja kellő garanciának a fuzió pártok ígérését s a katonai követelmények dolgában nem akar dönteni mindaddig, míg a nagy katonai kérdések rendezése napirendre nem kerül.

Egy másik bécsi forrásból eredő jelentés szerint, a bankszabadalom meghosszabbításába mindaddig nem szándékozik belemenni, míg a készletek felvételének a kérdésében teljes megállapodás nincsen, ami elé a korona nem gördit nehézségeket.

Egy harmadik hír szerint az uralkodó állítólag azt az óhaját fejezte volna ki a magyar minisztereknek, hogy a jelenlegi kormány kísérelje meg a kibontakozást katonai engedmények nélkül megvalósítani.

A trónörökös-pár berlini útja.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál“ ered. távirata.) Berlini jelentések szerint a német sajtó mindig élénken foglalkozik Ferenc Ferdinánd trónörökös és nejének Hohenberg Zsófia hercegnőnek legutóbbi berlini útjával. A német lapok megemlítik, hogy a trónörökösünk az idén már nem kevesebb, mint öt ízben találkozott a német császárral, amiből arra a megingathatatlanság bennő baráti és szövetségi viszonyra következtetnek, mely a Hohenzollern-ház és a Habsburg-korona várományosa között fennáll.

Püspöki konferencia.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál“ ered. táv.) A magyar püspöki kar ma délután 10 órakor konferenciára ült össze Vasary Kolos bíboros, hercegprímás elnöke alatt. A konferencián, a melyen részt vesz Csernoch János csanádi püspök is, a kongrua-törvény végrehajtásáról, a hitoktatásról s a tankönyvekről tárgyalnak a püspökök.

Az osztrák válság.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből jelentik: A Glombinszky-féle kibontakozási akcióban egy kis szünet állott be. A cseh pártok vezetői Prágában tartózkodnak, ahol az ifjúcseh intéző-bizottság értekezletet tartott. Ezen az értekezleten egy referátát is olvastak fel, amelyben a többek között nagy határozott-

sággal konstatálják, hogy az osztrák kormányban a legrövidebb idő alatt változás várható. A változás a referáda szerint állítólag abból fog állani, hogy a jelenlegi Bienerth-kormány helyébe egy hivatalnok-minisztérium jön, amelyet később a cseh tartománygyűlés munkaképességének helyreállítása után koalíciós minisztérium fog követni a kormányzásban. A prágai lapok most persze élénken foglalkoznak a várható kormányváltással s a cseh lapokban már nagyban folynak is a kombinációk. A „Narodny Listy“ című tekintélyes prágai lap gróf Stürgkhöt mondja Bienerth báró utódjának, míg több más cseh lap szerint a hivatalnok-minisztérium feje továbbra is Bienerth báró maradna.

Határidő-üzenet.

Budapest, nov. 17. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (novemberre) 28 00 — — Buza (áprilisra) 23 40 — — Rozs (novemberre) 20 26 — — Zab (novemberre) 15 00 — — Tengeri (novemberre) 13 40 — —

A készáru jegyzése a tőzsdén.

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszvárdéki	75	—	79	29 10—29 60
„	76	—	80	29 30—29 70
„	77	28 65—29	81	—
„	78	28 85—29 20	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	29 —29 35
„	76	—	80	29 20—29 60
„	77	28 50—28 90	81	—
„	78	28 70—29 20	82	—
Pestvidéki	75	—	79	29 —29 35
„	76	—	80	29 30—29 60
„	77	28 60—28 95	81	—
„	78	28 75—29 20	82	—
Bánsági	75	—	79	29 10—29 45
„	76	—	80	29 30—29 60
„	77	28 65—28 90	81	—
„	78	28 80—29 20	82	—
Bácskai	75	—	79	29 10—29 50
„	76	—	80	—
„	77	28 65—29	81	—
„	78	28 80—29 20	82	—
Rozs I. rendű új	—	—	—	19 75—20 —
„ középminőségű új	—	—	—	19 55—19 65
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	14 55—14 75
„ „ II. rendű	—	—	—	14 20—14 45
Zab I. rendű	—	—	—	15 80—16 —
„ II. rendű	—	—	—	15 30—15 60
Tengeri-belföldi új	—	—	—	14 70—14 80
Körpe	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

Felelős szerkesztő: SOMFAI IÁNOS.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1909. október hó 1-től.

Erkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Pancsováról: délután 5 óra 15 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5:50 óra
Szegedről: (mótorokosi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibánáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon regge 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 02 perc.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 8 óra 46 p.
Szegedre: (mótorokosi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 8 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 15 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibánára reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 26 p. délelőtt 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
Módosra minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.
Szécsány—Versecz: minden csütörtök és vasárnapon regge 5 óra 30 perckor.

Nyiltér.

(R rovat alatt közlőkért nem vállal felelősséget a szerk.)

CLUB EXTRABIS

SZIVARKAPAPIROS

teljesen hamu nélkül ég el.

Óvakodjunk az utánzatoktól.

(378-4032)

1919/1890. sz.

Módos község előjárása.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Módos község a járási székház építésének vállalkozás útján leendő biztosítása céljából zárt ajánlati versenyárgyalást hirdet. A vonatkozólagos tervek és költségvetés a községi jegyzői irodában naponta a hivatalos órák alatt betekintheők.

Felhívtnak vállalkozni szándékozik, hogy 1 kor. bélyeggel ellátott ajánlataikat, melyekben az árelengedés százaléka számmal és betűvel kiírandó, 1909. évi december 18-ik napjának d. u. 3 órájáig alóirott községi jegyzőnél nyujtsák be, amikor is a beérkezett ajánlatok az előjárásági tanácsülésben felbontatni és az eredmény kihirdettni fog.

Az építési feltételek a következők:

1. Az építés költsége költségvetésileg 30847 kor.-t tesz, melynek 5%-át, vagyis 1542 kor. 35 fill.-t kötelesek ajánlattevők bánatpénz címén készpénzben vagy elfogadható értékpapirban ajánlataikhoz csatolni.

2. Vállalkozó köteles a terv és költségvetés értelmében az építéshez szükséges összes anyagot sajátjából beszerezni, az építkezést 1910. évi április 1-én megkezdeni és azt 1910. évi szeptember 1-ig befejezve, ugyanakkor lakható állapotban a községnek átadni.

3. Amennyiben az építés 1910. évi szeptember 1-én be nem fejezhető és az épület átadható nem lesz, köteles vállalkozó minden egyes késedelmes nap után 50 korona pönalét a községnek fizetni.

4. Vállalkozó utólagos munkák címén nincs jogosítva a községnek bármit is felszámítani.

5. Vállalkozó köteles a terv és költségvetés ára címén 450 kor.-t a községnek megtéríteni és az épületátadással kapcsolatos költségeket és a szerződés bélyegköltségeit viselni.

6. Az építéshez szükséges anyag szállításához szükséges fuvarokat Módos község határain belül Módos község természetben szolgáltatja.

7. Az építés fejében megállapítandó ár $\frac{1}{3}$ része az anyagoknak a helyszínén való elhelyezése után, $\frac{1}{3}$ része az épületnek tető alá helyezése után és $\frac{1}{3}$ része az épületnek teljes befejezése és átvétele után fog vállalkozónak kiadatni.

8. A bánatpénz, valamint a 3-ik fizetési részletből levonandó 1542 korona 35 fill. és így összesen 3084 kor. 70 fillér készpénzben vagy értékpapirban 1911. évi szeptember hó 1-ig az esetleg támadható hiányok pótlása céljából a községnél letétben marad.

9. Amennyiben vállalkozó elvállalt kötelezettségei bármelyikének eleget nem tette, kárára és veszélyére az építés más vállalkozónak fog kiadatni.

Módos, 1909. évi november hó 12.

Nikolajevits István,

jegyző.

1017-33

9784/1909 tkvi sz.

1022-1.1

Arverési hirdetmény és feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Eibeschtz Miksa végrehajthatónak Prvulov Stéva végrehajtást szenvedő elleni 50 kor. tőkekövetelés és jár. iránti ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő, Szerbittebe község 817. számú tkjvben A. I. 425-426/a. hrsz. alatt foglalt 219. öi. sz. ház és 400 □-öi területű beltelekből Prvulov Stévát megillető jutalék 815 korona kikiáltási árban és a szerbittebei 1101. sz. tkjvben A. + 4941 hrsz a foglalt 400 □-öi területű szőlőből Prvulov Stévát megillető jutalék 110 korona kikiáltási árban 1909. évi december 9-ik (kilenc) napjának d. e. 10 órájkor Szerbittebe községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tette, az árverésre kitűzött birtok a megállapított kikiáltási ár $\frac{1}{2}$ -énél, illetve $\frac{2}{3}$ -ánál, vagyis 543 korona 33 fill.-nél, illetve 73 kor 33 fill.-nél alacsonyabb áron el nem adható.

2. Ha a kikiáltási ár fokozatos leszállítása következtében a legalacsonyabb árt elérő ígéret nem tétetik, a kiküldött az árverést felfüggeszti.

3. A kincstár, mint árverelő, bánatpénzt letenni nem köteles. Nem kötelesek bánatpénzt letenni az 1889: XXX. t.-c. 10-ik §-nak második bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1898: XXIII. t.-cikk alapján alakult Központi Hitelszövetkezet, a javukra zálogjoggal megterhelt ingatlan elárverezésénél. Abban az esetben, amelyben az árverelő a törvény értelmében a bánatpénzt elveszti, az e § szerint a bánatpénz letétele alól felmentett árverelő a tkvi hatóság felhívásának kézhezvételétől 8 nap alatt a bánatpénznek megfelelő összeget bírői letétbe helyezni köteles.

A most említettek kivül a többi árverezési kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 81 K. 50 f, illetve 11 K.-t készpénzben vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. ig. miniszteri rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezébe letenni, vagy az 1881: LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni és a vevő köteles nyomban a kikiáltási ár %-a szerint

megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi %-áig kiegészíteni. Ha ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és az árverésben, melyet haladéktalanul folytatni kell, részt nem vehet. Ha az árverés folytatásában senki sem tesz újabb ígéretet, előbb azonban más is árverelt, az ingatlant az által, illetőleg több ily árverelő közül a legtöbbet ígérő által megvetnek kell kijelenteni. Ha ez az ígéret a kikiáltási árt meghaladja, az előbbi bekezdés szabályait kell alkalmazni.

A vhn. 21. §. szerint a bánatpénz letétele alól felmentett árverelő a bánatpénz kiegészítésének megfelelő összeget nem köteles letenni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék tkvi irattárában és Szerbittebe községhezánál megtekinthetők.

Nagybecskerek, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál, 1909. évi szeptember hó 23. napján.

Rektorisz,

kir. törvényszéki bír.

7857/1909. sz.

A zombolyai járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye zombolyai járásához tartozó Nagytószeg községében megüresedett és az 1908: XXXVIII. t.-c. 30. §-a értelmében 150 korona évi fizetéssel és a szabályrendeletileg megállapított működési díjakkal javadalmazott községi szülésznői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1908: XXXVIII. t.-c. 27. és 28. §-a értelmében erkölcsi bizonyítványnyal is kellően felszerelt kérvényüket folyó évi december 7-ik napjának d. u. 5 órájáig a zombolyai főszolgabírói hivatalhoz nyujtsák be, mert a később érkező, avagy kellően fel nem szerelt kérvényeket figyelembe nem veszem.

Zombolya, 1909. évi november 15.

1024-3.1

Fóris József, főszolgabíró.

827/1909. sz.

Bodbán község előjáráságtól.

Arverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy Bodbán község vadászati joga 1910. évi január hó 1-től kezdve 6 (hat) évre nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Az árverés 1909. évi december 10-én d. e. 10 órakor fog megtartatni a község-ház tanácstermében.

Közelebbi feltételek a jegyzői irodában megtekinthetők.

Bodbán, 1909. évi november 15-én.

Bogdán sk.,

jegyző.

Jankovics Pavel sk.,

bír.

1023-1.1

ELSŐRENDÜ TŰZIFA,

angol antracit, salon-kőszén, coaks, faszén,
kovács-kőszén, mindennemű deszkák, gerendák.
:: tölgyfa, mindennemű bognárfa, szőlőkaró ::

kapható

Kurländer Imrénél Nagybecskereken.

Irodai telefonszám 35.

Fatelepi telefonszám 89.

Fatelepek: Korona-utca, Aradáci-utca és Kurländer-udvar.

820-30.2.1

GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,

hogy gyártmányait, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVETETNEK A „TORONTAL” KIADÓHIVATALÁBAN.